

I anledning af hvad jag nu haft äran anföra, får jag vördsamt föreslå, att sträckningen af ifrågakomna jernväg från Sala måtte tagas öfver Avesta i stället för rakt på Storvik och att i sammanhang härmed nödiga medel må anslås till bestridande af kostnaderna för denna omväg. Jag anhåller vördsamligen om remiss af denna min motion till Stats-Utskottet.

Stockholm den 27 Januari 1868.

Jan Andersson
från Stora Kopparbergs län.

N:o 278.

Af Herr Carl Anders Larsson: Om nedsättning af åtskilliga anslag å de särskilda hufvudtitlarne.

Vid genomläsande af den nådiga Propositionen, angående Statsverkets tillstånd och behof, kan man icke underlåta att erkänna bemödandet om undvikande af nya eller förhöjda anslag; men det åligger Riksdagen att tillse huruvida icke, utan olägenhet för det allmänna, en del ordinarie anslag kunde antingen indragas eller förminskas. Det är af sådan anledning och för att sätta Stats-Utskottet i tillfälle att noga pröfva, huruvida icke inskränkning af utgifterna på de särskilda hufvudtitlarne må hunna åvägabringas, jag tager mig friheten framställa förslag till indrag af följande utaf Kongl. Maj:t äskade summor.

Första Hufvudtiteln: Denna äskar Kongl. Maj:t må få blifva oförändrad. En ledamot i Andra Kammaren har deremot yrkat nedsättning af densamma till 1,000,000 Riksdaler; men som föga utsigt torde vara att vinna en sådan afprutning på de Kongliga personernas, af äldre riksdagar tillförsäkrade apanager, så dristar jag föreslå, att Riksdagen för sin del måtte besluta

indragningen af de Kongl. Slotten för reparation och underhåll m. m. anslagna 123,100 Riksdaler Riksmünt eller någon del deraf.

Andra Hufvudtiteln: Ehuru man har svårt att på denna hufvudtitel göra några inskränkningar, vill det dock synas, som skulle besparingar kunna åstadkommas genom minskning af anslagen

- a) till Högsta Domstolen,
- b) för Krigshofrätten,
- c) bötesmedlen.

Tredje Hufvudtiteln: Oansedt den förtjenstfulla utredning, angående anslagen på denna hufvudtitel, som förekommer i Herr Utrikes-Ministerns anförande inför Stats-Rådet, så vill det dock synas som vore det möjligt att åstadkomma än vidare besparingar på de utgifter, som här förekomma. Man tror i allmänhet att Svenskarnes anseende vid de utländska hofven skulle snarare stiga än falla, i den händelse Kongl. Maj:t lät sig företrädas af personer med mindre rang än som nu är förhållandet. Den inrotade lyxen härutinnan är visserligen svår att bryta, men en Utrikes-Minister, som hade mod att våga detta helsosamma steg, skulle sannerligen ådraga sig Svenska folkets odelade tacksamhet. Vid sådant förövetande är det som jag värdsammast vågar föreslå,

att anslaget till Tredje Hufvudtiteln nedsättes från 479,200 Riksdaler till 300,000 Riksdaler och sålunda en besparing beredes Statsverket på 179,200 Riksdaler Riksmünt.

Fjerde Hufvudtiteln: Denna titel befinner sig i ett ständigt stigande och man befarar att landets krafter tagas så hårdt i anspråk för ordnande af vårt försvarsväsende, att om krig skulle inträffa landet skulle få svårighet att bära de bördor, som då vore af nödvändigheten förestafvade; det är med anledning häraf jag vågar värdsammast föreslå,

att Riksdagen måtte, på anslaget till Fjerde Hufvudtiteln, göra alla de besparingar, som äro möjliga. Att sålunda indraga anslaget till indelta arméens vapenöfningar och i stället använda hela den härtill afsedda summan för anskaffande af tidsenliga gevär;

att icke för närvarande anvisa den af Kongl. Maj:t äskade summa 733,500 Riksdaler till nya infanterigevär, enär det visat sig att det af förra Riksdagen anvisade belopp icke kunnat med fördel användas;

att icke bevilja de äskade 33,200 Riksdaler för laboratoriebyggnad och vakthus;

att indraga anslaget för Topografiska korpens arbeten och söka bringa fortsättningen af desamma i sammanhang med öfriga mättningsarbeten inom landet och dymedelst bespara 75,000 Riksdaler Riksmünt;

att indraga anslaget för officerares anställande i utländsk krigstjänst, 9,000 Riksdaler;

att icke bevilja de för upprätthållande af Arméens Pensionskassas egen pensionering äskade 85,500 Riksdaler, enär Staten i allt fall får vidkännas 190,000 Riksdaler till berörda ändamål genom det af Kongl. Maj:t äskade kreditiv.

Femte Hufvudtiteln: Ehuru på denna hufvudtitel icke förekommer några nya anslagsfordringar af nämnvärd beskaffenhet, torde dock Riksdagen böra tillse, huruvida icke jemväl bland utgifterna för sjöförsvaret kunde förete sig anledning till någon indragning, såsom t. ex af reservations-anslaget till exercis af flottans bemanning 480,000 Riksdaler med flera af sådan beskaffenhet, att ingen större olägenhet deraf kan vara att befara. Af sådan anledning yrkas,

att Riksdagen måtte taga under öfvervägande, huruvida icke ett eller flera af de under Femte Hufvudtiteln förekommande anslag kunde antingen indragas eller förminsas.

Sjette Hufvudtiteln: Denna hufvudtitel, som slukar en summa af öfver Åtta millioner, innefattar visserligen landets industriela utveckling och borde icke föranleda någon anmärkning; men om man i vissa afseenden granskar de under en följd

följd af år vunna resultaten med de uppoffringar Staten fått vidkännas, så är fara värdt att man jemväl här kan upptäcka anledningar till ett bättre användande af sina anslagssummor. Vill man till exempel granska användandet af anslaget till en förbättrad hästafvel, så skall man finna de gröfsta missbruk härvid hafva varit begångna, ty exempel gifvas att man inköpt hingstar som kostat Staten tjuguetttusen Riksdaler. Tager man vidare i betraktande, att Staten för berörda ändamål upplåtit de mest värderika egendomar, hvarå en högst betydlig misshushållning eger rum, så måste man i sanning tveka om den nytta som häraf kommer det allmänna till godo. Af sådan anledning vågar jag hemställa,

att anslaget till hästafvelns förbättrande indrages;

att Riksdagen beslutar tillgodogöra Staten de till stuterier anslagna egendomar på ett mera vinstgifvande sätt, samt att Riksdagen vidare beslutar indragning eller nedsättning af alla sådana ordinarie och extra anslag på sjetten hufvudtiteln, som icke motsvara det dermed äsyftade ändamål.

Sjunde Hufvudtiteln: Bland utgifterna på denna hufvudtitel förekommer anslaget till Kongl. Kammar-kollegium 117,450 Riksdaler. Detta embetsverk, som sannerligen tycks hafva öfverlevvat sig sjelft, lärer väl efter grundröntornas kapitalisering blifva temmeligen öfverflödigt. Endast vårt otympliga skatteväsende, med dess vidlyftiga jordeböcker och kontroller, kan förklara orsaken att man fortfarande lemnat anslag åt ett embetsverk, som uteslutande haft till sin uppgift att hindra och motarbeta alla de nyttiga reformer som kunde leda till enkelhet och besparingar. Enär likväl hela anslaget icke lärer kunna indragas, så vill jag in-skränka mig till det yrkande,

att Riksdagen beslutar en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, hvori uttryckes den önskan:

att alla inträffande ledigheter inom Kammar-kollegii embetsmannapersonal, som hädanefter inträffa, måtte lemnas obesatta och lönen indragas till Staten, samt att, der någon tjänst nödvändigt måste upphållas, denna tjänsteman måtte förordnas endast tillsvidare mot ett lämpligt arfvode som utgår af de inträffade lönebesparingarne.

att 70,000 Riksdaler, som icke äro behöfliga till lindring för postskjutsskyldige utan föreslås till indragning, måtte i stället tilläggas anslaget för lindring af håll- och reservskjutskyldigheten inom landet.

Ehuru Kammar-kollegium uti dess till Kongl. Maj:t afgifna utlåtande på ett mindre passande sätt tillrättavisat Riksdagen för dess beslut i afseende å anslaget till Jordebokskontorets tjänstemän, har man dock haft svårt att vinna öfvertygelsen om behöfligheten af ifrågavarande anslag, enär man fortfarande anser den ifrågavarande jordeboksgranskningen bort åligga Kollegii egna embets- och tjänstemän. Föregifvandet, att besväret förökats genom felaktigheter i de från landsorterna inkomna förslag, är icke af sådan betydelse som i Kollegii utlåtande påstås, ty enligt vanligt bruk har det härvid gått ganska lätt att återsända en förvandlings-uträkning till landsorten och anbefalla den felande tjänstemannen att om-arbeta handlingen i öfverensstämmelse med rigtiga grunder. Det är med särskildt fästadt afseende på det förslag till grundröntornas kapitalisering, som sednaste riksdagen utdelades, jag vördsammast anhåller att Riksdagen ville besluta,

att indraga anslaget till arfvoden åt Jordebokskontorets tjänstemän, och att hos Kongl. Maj:t anhålla om nådig befallning till Kammar-kollegium

att granska de återstående jordeböckerna utan Statens betungande med särskilda utgifter därför.

Då ingenting kan vara mera orimligt, än att Svenska Statsverket skall vidkännas en årlig afgift såsom bidrag till kolonien St Barthelemys förvaltningskostnader; så och då detta behof härleder sig från ett öfverflöd af dyra embets- och tjänstemän på den obetydliga ön, föranlåtes jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen, med förklarande att något bidrag för detta ändamål icke beviljas, vill i underdånig skrifvelse anhålla: det Kongl. Maj:t täcktes öppna underhandling med någon intill ön närmare belägen stat om öfvertagande af det beskydd Sverige hittills utöfvat öfver befolkningen på nämnde ö, eller ock, om öofvervinnerliga hinder skulle uppressa sig här emot, vidtaga en sådan anordning med militär- och polisväsendet på ön, att icke något statsbidrag från Sverige vidare behöfves.

Då så många andra nödiga företag måste stå tillbaka för det finansiella betrycket inom landet, så hemställes vördsamt,

att Riksdagen icke för närvarande beviljar hvarken 30,000 riksdaler till länsresidens i Carlstad eller 14,000 riksdaler till utvidgning af landshöfdingeresidenset i Wisby.

Enär det å Sjunde Hufvudtiteln uppförda anslag till Kongl. theatern måhända icke, på sätt tvänne motionärer inom Andra Kammaren redan påyrkat, kan på en gång indragas; så, på det nämnda anslag icke för framtiden må belasta Statsverket, vågar jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t anmäla sin önskan, att icke något anslag till Kongl. theatern vidare äskas, utan att ekonomien inom Kongl. theatern, för framtiden, ordnas på det sätt, att inkomsterna betäcka utgifterna.

Åttonde Hufvudtiteln: Enär man allt mera kommit till den erfarenhet, att elementar-läroverken i Riket motarbeta i stället för att främja den allmänna bildningen, emedan läroämnenas mångfald gör det omöjligt för ett vanligt menniskoförstånd att grundligt tillägna sig de kunskaper som af gällande skolstadga föreskrivas och derifrån befrielse icke kan vinnas utan att lemna läroverket, enär ephorus eger veto emot målsmans önskan i de få ämnen, der dispens är medgifven; så och då härtill kommer att det är ett eskäligt slöseri med Statens medel att aflöna dyra lärare i första och andra klasserna, hvarest lärokurserna äro så låga, att de kunna vida fullständigare inhemtas i de vanliga folkskolorna; tager jag mig friheten föreslå,

att Riksdagen ville besluta en minskning af $\frac{2}{3}$ af beloppet till elementarläroverken samt dymedelst bespara i rundt tal 234,000 riksdaler; samt

att Riksdagen ville, i sammanhang med beslutet om en sådan minskning i anslaget, underdånigst anhålla att Kongl. Maj:t täcktes vidtaga sådana ändringar i nu gällande skolstadga för elementarläroverken, som kunna blifva nödiga i anseende till anslagets inskränkning och lärarepersonalens deraf följande minskning.

Enär anslaget till förbättring af de svagast aflönade komministrars med fleres lönevillkor icke var ämnadt att någon längre tid fortfara, så och då löneröglorringarne numera på de flesta ställen försiggått, torde berörda anslag få anses öfverflödigt; hvadan jag vördsamt yrkar,

att, de på extra stat äskade 10,000 riksdaler till ifrågavarande ändamål måtte Statsverket besparas.

Nionde Hufvudtiteln: Ehuru utgifterna på denna hufvudtitel icke anses medföra någon förhöjning vid innevarande riksdag, så vill det synas som skulle det hittills fastställda pensionsväsendet kunna i högst väsentlig grad förändras, om man något mera lemnar åt den enskilda omtanken att bilda föreningar, derutur Statens embets- och tjänstemän erhöles tillräckliga pensioner för sig, enkor och barn, efter att under sin verksamhetstid hafva dertill bidragit med årliga afgifter. I anledning häraf anhålles vördsamt, att Riksdagen ville besluta, att pensionsväsendet inom Riket bör ordnas på sådant sätt, att Riksdagen icke behöfver ingå i pröfning af hvarje särskild persons behof utan i det stället anslå en rund summa årligen till understöd för de redan bildade eller framdeles uppkommande pensionsföreningarne.

Stockholm den 27 Januari 1868.

C. A. Larsson
från Östergötland.

N:o 279.

Af Herr C. T. Svanberg: Derom att af de medel, som nu äro ställda till Kongl. Kommers-kollegii förfogande, 3,000 R:dr måtte anvisas till understöd åt gesäller och arbetare, som utomlands vilja utbilda sig i sitt yrke.

Om man anser det nödvändigt för ett lands oberoende och välstånd, att industrien så utvecklade sig, att den icke allenast tillfredsställer konsumenternes skäliga fordringar utan ock lemna tillfälle för yrkesidkaren och arbetaren att jemte daglig utkomst förskaffa sig utvägar för utbildande af sin yrkesskicklighet, måste man medgifva, att understöd härför erfordras från det allmännas sida. Detta har ock länge varit erkänt, och man finner redan de välgörande verkningarne af de uppostringar, Staten gjort för näringarnes befordran i många riktningar. Likväl kan man säga, att det understöd och de uppmuntringar Staten lemnat — utom hvad beträffar undervisningsanstalterna — företrädesvis varit afsedda för industriidkare, hvilka innehafva ett högre mått af tekniska kunskaper, men att den egentliga arbetsklassen, som lägger hand vid detaljerna, hitintills högst ringa kommit i åtnjutande af